

MAMA

Sú slová tvrdšie ako žula,
Sú ňacky, ktoré nebolia.
Sú ruky, na ktorých smieš plakať
a všetka bolesť pominie.
Môže sa minúť soľ i zlato.
No ony nesmú.
Ony nie.
Sú to ruky mamine.

Ako môže matka poznačiť svoje dieťa

Kde sa to začína?

Dieťa potrebuje, aby sa narodilo matke ako dar, a nie ako záťaž alebo riešenie nejakých problémov. „ Matka ovplyvní osud svojho dieťaťa v prvom rade v tom, či je už dospelá a zrelá a či má vyriešené svoje problémy. Aj keď niečo nie je ideálne, žena by si na deťoch či cez ne nemala riešiť svoje problémy, ktoré do detského sveta nepatria, „hovorí doktorka Bartíková. „Matky môžu svoje deti poznačiť rôznym spôsobom. Podľa psychológov je azda najdôležitejšia sebaúcta a sebadôvera - ak ju matka v sebe má, odovzdáva ju aj dieťaťu. A to potom nemá pocit, že je horšie ako ostatné, keď niečo nezvládne. „ Až do šiestich rokov je dieťa presvedčené, že všetko, čo sa deje okolo, sa deje kvôli nemu. Teda ak je mama veselá, je veselá kvôli nemu, ak je smutná, je smutná kvôli nemu – a ono sa ničím neprevínilo. Takýto pocit sa s človekom vlečie celý život“, prízvukuje doktorka Batriková. V každom rodičovi sú dve polohy - láskavá a kritická. V matke by mala vždy prevažovať tá prvá.

HYMNA LÁSKY

/1.Kor.13, 1-13/

¹ A čo by som ľudskými jazykmi hovoril aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som cvendziacim kovom a zvučiacim zvonom.

² A čo by som vedel aj prorokovať a znal všetky tajomstvá a mal všetko možné poznanie, a čo by som mal takú vieru, že by som hory prenášal, a lásky by som nemal, - nič nie som.

³ A čo by som rozdal všetok majetok i telo si dal spáliť, a lásky by som nemal, nič mi to nepomôže.

⁴ Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá, nezávidí, láska sa nevypína, nenadáma sa:

⁵ nie je neslušná, nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nezmýšľa zle,

⁶ neraduje sa z nepravosti, ale teší sa s pravdou:

⁷ všetko znáša, všetkému verí, všetkého sa nádeja, všetko pretrpí.

⁸ Láska nikdy neprestane. Kdežto prorocktvá sa pomínú, jazyky umlknú, poznanie sa pominie.

⁹ Lebo sčiasťky poznáme a sčiasťky prorokujeme,

¹⁰ ale keď príde dokonalé, čiastočné sa pominie.

¹¹ Keď som bol dieťa, hovoril som ako dieťa, zmýšľal som ako dieťa, usudzoval som ako dieťa: ale keď som sa stal mužom, zanechal som detské spôsoby.

¹² Doteraz totiž vidíme len hmlisté obrazy, akoby v zrkadle, ale potom tvárou v tvár. Doteraz poznám čiastočne, ale potom poznám tak, ako aj mňa poznal (BOH).

¹³ Teraz však zostáva viera, nádej, láska, to troje, ale najväčšia z nich je láska.

Z ROKOVANIA MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Dňa 10. apríla 2006 sa uskutočnilo 20. zasadnutie mestského zastupiteľstva. Po procedurálnych otázkach, nasledovala kontrola uznesení, ktorú preniesol prednosta MsÚ Ing. Ján Čabala.

Hneď v úvode pán primátor Ján Rubis oznámil poslancom, že z rokovania vypúšťa schválenie VZN č. 8 o ochrane ovzdušia a poplatkoch za znečisťovanie v meste a VZN č. 25 o postupe pri poskytovaní finančných prostriedkov na úpravu a obnovu rodinných pomerov dieťaťa a tvorbu úspor dieťaťa.

Správu o finančnom zúčtovaní mesta za rok 2005, ktorá bola jedným z hlavných bodov rokovania, predkladala Ing. Jana Sokolová, vedúca ekonomického oddelenia. S jednotlivými položkami boli poslanci oboznámení podrobným rozborom vedúcej finančného oddelenia. Boli vznesené aj pripomienky poslancov k prekročeniu položky financovania za minihhrisko. Poslanci túto správu schválili s výhradami.

Ďalej bola prednesená aj správa auditora a hlavnej kontrolórky k záverečnému účtu, ktorý bol doporučený na schválenie.

Správu o hospodárení MsPS Giraltovce s.r.o. za rok 2005 preniesol poslancom jeho konateľ Ing. Ján Magdoško a správu o hospodárení s bytovým fondom energetickými zariadeniami a plnením plánu použitia odpisov z Centrálnej kotolne za rok 2005, ktorú preniesol Ing. František Paľa, zobrali poslanci na vedomie.

Ďalším bodom bolo schválenie názvu Polikliniky Giraltovce, ktorú predkladal p. primátor. Poliklinika bude niesť názov Mestská poliklinika Dr. Goldbergera v Giraltovciach, ktorý poslanci schválili.

Poslanci ďalej schválili odpredaj 1-izbového bytu v bloku G formou dražby s vyvolávacou cenou 40 000,-Sk.

Mestské zastupiteľstvo schválilo úpravu platu primátora mesta a odmenu hlavnej kontrolórky za rok 2005 vo výške 30% z mesačného platu.

MsZ schválilo úver zo Štátneho fondu životného prostredia prostredníctvom banky DEXIA Slovensko z dôvodu nižšej úrokovej sadzby.

V interpelácii sa poslankyňa M. Digoňová informovala o príspevkoch pre pozostalých a kedy sa začnú smerom k družstevným bytovkám montovať svetlá. Bola jej daná odpoveď, že v mesiaci septembri. Poslanec p. Varga intervenoval ohľadom rómskych bytoviek, zaujímal ho odpredaj bytov.

Na MsZ prišla aj skupina mladých ľudí, ktorí žiadali od mesta priestor pre svoju činnosť, hlavne, aby mali priestor na získavanie informácií, spoločne plánovať organizovanie svojej činnosti a pod. Ich požiadavka bola akceptovaná a schválená.

Pán poslanec Ing. Verčimák pripomienkoval potrebu výraznejšieho označenia mestského WC.

Poslankyňa Čížeková sa informovala ohľadom kanála na Budovateľskej ul., nakoľko tam stojí voda.

Po predložení návrhu na uznesenie bolo mestské zastupiteľstvo ukončené.

OSLOVILI SME ...

Ing. Emila Matiho, vedúceho Oddelenia výstavby mesta na MsÚ Giraltovce

30. marca sa uskutočnilo stretnutie s JUDr. Jurčovou, predstaviteľkou firmy CALYPSO, z Košíc, ktorá bude realizátorom prípravy Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta. Pred týmto stretnutím ste vyhodnotili anketu, ktorá má slúžiť ako podkladový materiál plánu. S akými zaujímavými podnetmi zo strany občanov ste sa stretli? Podobný dotazník vypracúvali aj zamestnanci MsÚ. Čo oni považujú za priority mesta?

1. Dotazníková anketa pred stretnutím ešte nebola analyzovaná a vyhodnocovaná.
2. Na stretnutí prítomní občania podali návrhy na rozvoj mesta v oblasti služieb (bazén, turistické chodníky a cyklotrasy, športoviská, komunitné centrum pre zdravotne postihnutých občanov a občanov starých a sociálne odkázaných), v oblasti urbanisticko-architektonickej zmeny vzhľadu mesta (chodníky, parky, verejné budovy). Detailne všetky podnety zozbieral spracovateľ CALYPSO PM
3. Zamestnanci za priority v rozvoji mesta považujú v podstate tie isté neriešené skutočnosti, ktoré sú všeobecne známe, ako občania mesta.

Záverom uvádzam, že materiál PSHR je v etape analyzovania vstupov u spracovateľa, teda nie je možné o veci hovoriť obšírnejšie a v detailoch. Podnety zo stretnutia a z dotazníkov sa spracovávajú, v následnej etape sa budú prerokovávať záväzné návrhy rozvoja mesta.

Vedúceho Úradu práce a rodiny p. Ing. Jozefa Sočuvku

Problém nezamestnanosti je stálym dominantným problémom nášho mesta. Naši občania riešia tento problém po svojom – odchodom za prácou do vzdialených miest a cudziny. Aké možnosti organizuje pre našich občanov Vaše pracovisko ?

Národný projekt NP VII A

Modernizácia služieb zamestnanosti podporou rozvoja nástrojov a foriem informačných a poradenských služieb

Na úrovni Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bardejove sa na pracovisku Giraltovej v rámci NP VIIA (Modernizácia služieb zamestnanosti podporou rozvoja nástrojov a foriem informačných a poradenských služieb) zriadilo zariadenie samoobslužného vyhľadávania informácií.

Toto zariadenie je prístupné pre klientov úradu – zamestnávateľov, uchádzačov o zamestnanie, záujemcov o zamestnanie, študentov stredných škôl, ohrozených stratou zamestnania a iných klientov úradu.

Klient má v kancelárii zamestnanca informačných a poradenských služieb k dispozícii 1 ks PC s pripojením na Internet na získanie požadovaných informácií potrebných k pracovnému uplatneniu a v rámci toho môže:

- hľadať vhodné pracovné miesto
- spracovať žiadosť o zamestnanie a zaslať ju
- spracovať životopis ako prílohu k žiadosti

V prípade potreby je pracovník úradu k dispozícii klientovi pomôcť pri práci na PC, pri hľadaní vhodného pracovného miesta a pri spracovaní a zasielaní podkladov na prijatie do zamestnania.

Veríme, že táto ponúka bude klientom úradu nápomocná pri orientovaní na trhu práce, bude zdrojom informácií a hlavne, že klienti úradu ju budú aj využívať.

Za redakciu sa pýtala A. Škurlová

KOMUNÁLNA POLITIKA, a.s.

Okrem toho, že o pár týždňov budeme voliť v parlamentných voľbách, neskôr nás čakajú aj komunálne. V tých budeme voliť primátora a poslancov mestského zastupiteľstva nášho mesta. Volili ste pred štyrmi rokmi? Volili ste dobre? Vidíte zmenu oproti tomu, aké boli Giraltovce v minulom volebnom období a aké sú teraz? Ste spokojní?

Mestské zastupiteľstvo Giraltovci má 11 poslancov. Štyria za 1.volebný obvod - Mgr. Viera Čížeková, Ján Kmec, Ján Žulták, Ing. Dušan Verčimak, štyria za 2.volebný obvod – Stanislav Varga, Mgr. Dáša Drábiková, Ing. Mária Digoňová, Ing. Ladislav Tomko a traja za 3.volebný obvod – MUDr. Jozef Hrinko, Mgr. Slávka Vojčeková, MVDr. Peter Gazdič.

Títo jedenásti ľudia majú poverenie od nás občanov zastupovať nás pred vedením mesta, hájiť naše záujmy, v našom mene sa sťažovať, hľadať cestu dohody tam, kde by sa 4200 občanov nikdy nedohodlo a riešiť zo svojej pozície problémy nás bežných občanov, na ktoré my nemáme dopad. Čo z toho je pravda?

Mestské zastupiteľstvo je ako celok najsilnejšia skupina ľudí v Giraltovciach. Každý v tomto meste môže byť odvolaný alebo prepustený. Len poslanec MZ nie. Pravdaže, pokiaľ spĺňa zákonom stanovené podmienky na to, aby mohol byť poslanec. Ale za žiadnych okolností nie preto, že by sa niekomu nepáčila jeho práca, názory, angažovanosť alebo niečo podobné. Autorita poslanca mestského zastupiteľstva je, teda má byť, neotrasiteľná. Nie je jedno, kto je poslancom. To určite nie. Mestské zastupiteľstvo rozhoduje o existenčných záležitostiach mesta, schvaľuje používanie mestských peňazí, kontroluje činnosť mestského úradu... Jednoducho povedané, mestské zastupiteľstvo je skupina ľudí, na ktorých stojí a padá mesto. Zo zákona určite. Myslíte si, že v našom meste je to tak?

Vždy, keď môžem, idem na zasadnutie mestského zastupiteľstva. Prečo? Lebo mi nie je jedno, čo sa v tomto meste deje a tiež preto, aby som videla, ako pracujú ľudia, ktorým som dala hlas. Nevie, či som divná ja, alebo ostatní voliči, ale ja si myslím, že práca poslanca mestského zastupiteľstva by nemala spočívať len v účasti na niekoľkých zasadnutiach MZ ročne, poprípade v občasných stretnutiach sa v komisiách, ak v nejakej je. Mne sa zdá, že to nie je dosť. Giraltovských poslancov počas roka, teda 4 rokov, nevidno medzi občanmi, aktivita smerom k voličovi je nulová, záujem takisto. Teda drvivej väčšiny, aby som bola presná. Je mi ľúto, ale vážne to na zasadnutiach MZ niekedy vyzerá, že sú tam niektorí poslanci len do počtu, alebo že sú tam nasilu. Isteže, každý z nich má zamestnanie a povinnosti a poslanec MZ nie je platená funkcia, ale keď raz niekto kandiduje a chce sa podieľať na právomoci rozhodovať, mal by na seba vziať aj potrebnú mieru záťaže, ktorá z toho plynie. Nechcem povedať, že tí poslanci, ktorí oponujú čelným predstaviteľom mesta, sú tí dobrí, lebo vidno aktivitu a že tí, ktorí sú ticho, sú zlí, lebo nemajú názor a len pritakávajú. Nechcem kritizovať poslancov, ale keď sa to deje štyri roky, tak tam nemajú čo robiť. To nie je LEN mestské zastupiteľstvo, to je AŽ mestské zastupiteľstvo. Dôležité a potrebné. Škoda len, že 90%-ám Giraltovčanov je to jedno. Ak vôbec prídu voliť, zakrúžkujú známe meno a ďalej sa už nestarajú.

Isteže, sú aj poslanci, ktorí majú úprimný záujem o toto mesto, ktorým nie je jedno, čo sa tu deje a ako to tu vyzerá. Nechcem všetkých hádzať do jedného vreca. Nebolo by to spravodlivé. Kto má oči a zdravý rozum spraví si úsudok sám. Najlepšie z vlastnej skúsenosti. Zasadnutia MZ sú verejné. Prečo neprídete? Príďte! Som si istá, že by sa veľa zmenilo. Viem, že v Giraltovciach to nebolo ani nie je zvykom, ale je veľmi potrebné, aby poslanci cítili spätnú odozvu od občanov a aby sa tu zaviedol zvyk spätnej kontroly. Jasné, že poslanec sa svojim voličom nemusí zodpovedať ani sa snažiť získať si ich priazeň počas volebného obdobia. Je to v mentalite Slovákov, že sa pred voľbami nechajú opit' rožkom a sú ochotní uveriť hocičomu a potom 4 roky nadávajú. Na Slovensku bežný jav. Ale ja som si istá, že len dočasu. Že nastane čas, keď poslanec parlamentu, ako aj mestského zastupiteľstva nebude mať šancu vo voľbách, ak raz sklame svojich voličov.

Múdry a vážený muž starovekého Grécka PLATÓN povedal, že „národ má takú vládu, akú si zaslúži.“ Ja k tomu pridám - lebo takú si zvolí. A jednoznačne platí, že mesto má takého primátora a poslancov MZ, akých si zaslúži. ... lebo takých si zvolí.

O pár mesiacov sa začne predvolebná kampaň pred komunálnymi voľbami a v našich schránkach budú predvolebné letáčky plné pekných sloganov, ničnehovoriacich fráz a prázdnych sľubov. Budú sa na nás z nich usmievať na svojich najlepších fotkách Giraltovčania, ktorých všetci dobre poznáme, kandidujúc na primátora mesta, resp na poslancov MZ. Ešte stále je vám to jedno?

19. jún , 4. september , 20. november a 4. december – to sú dátumy ďalších zasadnutí MZ v Giraltovciach. Uvidíme sa tam?

Ing. Katarína Hliboká

NAD BUDÚCNOSŤOU NÁŠHO MESTA

Tak by mohol znieť podtitul stretnutia, ktoré organizovalo Oddelenie výstavby MsÚ v Giraltovciach reprezentované Ing. Emilom Matim a Ing. Cyrilom Kollárom 30. marca, s významnými občanmi nášho mesta. Jeho cieľom bolo prezentovať výsledky ankety, ktorú mali občania k dispozícii v priebehu januára – februára a ktorej cieľom bolo zistiť reálne potreby a predstavy obyvateľov mesta o jeho budúcnosti.

Ako dopadla anketa? Z 950 rozdaných anketových listín sa vrátilo 40, čo je niečo okolo 4% - ná úspešnosť. Vypovedá o nás, o našom „záujme“ riešiť veci verejné. Často kritizujeme, poukazujeme na nedostatky, keď však máme možnosť prispieť k zmene, rezignujeme na ňu. A ako to bolo s účasťou významných osôb (ako ich nazval organizátor podujatia) a koho vlastne do tejto skupiny zaradil? Tak predovšetkým poslancov MsZ, tých je 11. Z nich na začiatku boli prítomní dvaja, potom postupne stúpol ich počet na 5, postupne pred štvrtou (začínalo sa okolo 15.25) pribudli ešte dvaja, aby sa vzápätí všetci zdvihli, lebo v tom istom čase podávali majetkové priznania.

Z nich sa späť vrátili len traja, hoci rokovanie pokračovalo aj po 18. hodine. Z riaditeľov inštitúcií sa zúčastnili 2, 4 členovia komisií MsZ, žiadny podnikateľ a, čo im slúži ku cti, 4 reprezentanti mládežníckeho združenia, študenti gymnázia. Z MsÚ okrem dvoch priamych organizátorov nebol prítomný nikto. Naopak, cieľom organizátorov bolo skôr vypočuť si tú druhú stranu, teda zástupcov obyvateľov, nie úradníkov, ktorí sú za jednotlivé činnosti zodpovední.

Celé rokovanie sa viedlo v duchu brainstormingu, teda formy hľadania dobrých i zlých stránok mesta, nachádzania príležitosti a riešení.

Hlavne slovo mala na stretnutí Ing. Jurčová, ktorá bude v rámci svojej firmy CALYPSO PM Košice spolu s manželom vypracúvať Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta, ktorý má mať strednodobý charakter v rozsahu 7 – 12 rokov. Možno ho však aktuálne otvárať a zapracúvať doň prípadné nové urgentné požiadavky.

Ide teda o dôležitý dokument, z ktorého musia vychádzať všetky nasledujúce projekty, žiadajúce podporu zo štrukturálnych fondov EÚ. Primerane tomu bola zaujímavá diskusia, do ktorej sa zapojili takmer všetci zúčastnení. Najviac pertraktovaná bola oblasť ľudských zdrojov a školská problematika. Riaditeľ ŠZŠ tu preložil svoj nový projekt vytvorenia komunitného centra, ktoré by malo koordinovať záujmy telesne či mentálne postihnutých občanov nášho mesta. Riaditeľ ZŠ p. Čížek zasa prezentoval svoju predstavu o budúcom zlúčení oboch stupňov ZŠ do jedného areálu po dostavaní ďalšej potrebnej budovy. Tým by sa uvoľnili priestory dnešného pavilónu C základnej školy na oddychovú činnosť, rôzne kluby spolkov a organizácií, priestor pre seniorov nášho mesta a samozrejme, pre mládež v rámci CVČ alebo klubovej činnosti.

Zazneli tu aj ďalšie konkrétne požiadavky či predstavy – upraviť okolie gymnázia, vyriešiť v jeho areáli oddychovú i športovú zónu, príp. novú športovú halu, ktorá by bola vlastníctvom mesta a mohla slúžiť nielen študentom, ale aj verejnosti. Mladí, ale aj tí starší športuchtiví občania totiž silne pociťujú nedostatok športovísk v prírode i halových priestorov. Opakovane sa tu spomínal bazén, ale i oddychové zóny v priestoroch Potučka a Rybníka, kde by sa mohli realizovať turisti, rodiny s deťmi, kolieskoví korčuliari, skatebordisti.

Pán Hliboký sa dovoľával priestorov pre organizácie, v ktorých by sa mohli stretávať. Dnes na stretnutie musia využívať iba priestory reštaurácií, starším chýba aj relaxačné centrum, tým mladším skôr fitnesscentrum(už je zrealizované v CVČ).

Aby sme naše mesto priblížili návštevníkom, potrebujeme aj vhodnejšie ubytovacie priestory, do úvahy prichádza aj zapojenie majiteľov súkromných domov do ubytovacích služieb.

Je tu reálny čas myslieť aj na seniorov – dnešný klub dôchodcov zmeniť na akési multifunkčné centrum prípadným stacionárom, donáškou zľavenej stravy. Zatiaľ sa u nás využíva iba opatrovateľská služba, avšak dom s opatrovateľskou službou by mohol slúžiť nielen domácim seniorom, veď sme spádovým územím pre 18 obcí, ktoré zastrešuje Spoločná úradovňa v Giraltovciach.

V rámci otázok životného prostredia sme skonštatovali, že máme peknú, zatiaľ nie veľmi narušenú prírodu, dobrý vzduch, zdravé lesy. Možno to by bola výhoda, na ktorej by sa dal budovať rozvoj mesta – výstavbou napr. školy v prírode, rekreačných ubytovacích zariadení, veď blízko máme Bardejov, Domašu, ktoré sú turisticky zaujímavé.

Centrum mesta však musíme tiež pozdvihnúť na inú úroveň, renovovať centrálnu mestskú budovu, dobudovať chodníky, vybaviť parčíky, hracie plochy medzi bytovkami, vyregulovať Radomku tak, aby nebola aj 2 x v roku ohrozovateľom, ale príjemným prostredím, zónou oddychu s prípadnými vychádzkovými chodníkmi. Rovnako by sa dal budovať priestor pzdĺž Tople – cyklochodník s miestami oddychu by mohli slúžiť našim ľuďom, ale aj prilákať ďalších záujemcov.

Námetov a nápadov bolo veľa, veď v trojhodinovej diskusii stihnete pomenovať veľa zo svojich predstáv. Prítomní sa naopak zhodli v silných stránkach mesta, za ktoré považujú najmä dobré školstvo, možnosť získať si tu stredné vzdelanie a pokračovať vo vysokoškolskom v neďalekom Prešove či Košiciach formou dochádzania, čo umožní štúdium každému, aj zo slabšej soc. skupiny.

Veľkou výhodou nášho mesta je jeho blízkosť k piatim okresným centrom, sme teda logickým strediskom.

Pozitívom je aj dobrá a široká obchodná sieť, mnohé služby, ktoré máme priamo v meste, dobrá úroveň zdravotníctva v rámci našej polikliniky, keďže sem dochádza okolo 20-ich odborných lekárov. Ako klad bol hodnotený aj záujem mladých o život v meste (Dr. Jurčová vychádzala z prítomnosti niekoľkých mladých na stretnutí, čo vraj inde vôbec nie je samozrejmé). Škoda len, že sa to netýka viacerých mladých, ale i starších občanov.

Popretriasali sme aj slabé stránky mesta – jeho výzor, chodníky, centrálné budovy, slabú komunikáciu s mestom, slabú prácu mestského rozhlasu, nezamestnanosť a s tým súvisiaci rozpad tradičnej rodiny, nízke sebavedomie našich ľudí, apatiu, nedostatočné služby pre seniorov, slabú vybavenosť knižnice – v súvislosti s vysokým počtom žiakov a študentov v meste by malo byť viac kníh encyklopedického charakteru. Chýba tu tiež stála expozícia (národopisná), ktorá by motivovala ľudí zastaviť sa v našom meste aj z iných dôvodov, ako sú nákupy a pod.. Nevybudovali sme si tiež vlastnú vrstvu ľudí, ktorí by v meste investovali a vytvárali také prepotrebné pracovné miesta.

V čom sú naše príležitosti? Využívať eurofondy, naučiť sa písať projekty na ich získanie, zamerať sa na vzdelávanie a kultúru.

Čo sme vnímali ako najväčšie ohrozenie? Predovšetkým odliv obyvateľov, odchod mladých i starších za prácou do zahraničia, pasivitu našich občanov, ich enormne nízky záujem o dianie v meste, akési uzavretie sa do ulít a vzťah k tým, ktorí by chceli veci meniť k lepšiemu, ktorým je skôr pohoršenie, odsúdenie než súhlas, podpora dobrej veci.

Na záver si dovoľím byť aj trochu osobná. Nie som rodená Giraltovčanka, žijem tu však od mája 1964, teda 42 rokov. Toto mesto je aj moje a často o ňom rozmýšľam. Už 11 rokov píšem aj kroniku Giraltoviec, a tak často hodnotím aj ľudí nášho mesta. Sú realisti a majú dobrý odhad. Nechýba im ani obrazotvornosť a fantázia (mám na mysli rôzne ľudové názvy). Sú však naozaj často uzavretí do svojho úzkeho rodinného priestoru a neradi vyjadrujú nahlas svoj názor. Najmä na verejnosti, čo je spojené s istou dávkou odvahy, ale aj zodpovednosti.

V jednom by však mali potiahnuť za spoločný povraz. Aby mesto rástlo, prosperovalo, mali by sme byť aktívnejší a pomenúvať veci pravým menom.

Ja osobne si myslím, že naše mesto je odsúdené na úspech. Má svoju strategickú polohu, ktorá ho robí prirodzeným strediskom a ním aj logicky je. Sem chodia ľudia na nákupy, k lekárovi i do lekárne do škôl, do ZUŠ, CVČ, na úrady poštu, do bánk a poisťovne, na zastávku autobusu, diskotéku atď. Odkiaľ máme do všetkých miest cca 30 km. Do Prešova sa môžeme dopraviť za 25 minút, ak by vznikla rýchlostná komunikácia, tak aj skôr. A v Prešove sú pre nás ďalšie pracovné možnosti. Giraltovce by sa mohli aj v budúcnosti udržať ako príjemné satelitné mestečko, kde sa dobre a bezpečne žije, dá sa tu všeličo nakúpiť, dať dieťa do škôlky, ale aj na gymnázium, kde si môže vybrať z pestrej palety krúžkov, kde máme základné i odborné lekárske ošetrovanie, zdravé lesy plné húb, čistý vzduch, pekné, stále mladnúce a krásnejúce ulice, neďaleko Domaša ... Mám pokračovať? Možno to niektorí z vás vidia ináč, ja si len želim, aby tu bolo dosť práce, o trochu viac, ako teraz, a aby sa nám všetkým aj chcelo priložiť ruku k dielu.

A. Škurlová

Mestská polícia informuje

1. Dňa 18. februára 2006 MsP prijala telefonické oznámenie vo veci ublíženia na zdraví. Po príchode na miesto oznámenia na ulici Dukelskej vedľa OC Jednota hliadka

zistila, že ide o podozrenie z trestného činu, kde vo veci je príslušný konať Policajný zbor. Vec odovzdaná OOPZ Giraltovece, kde o veci MsP bezodkladne informovala.

2. Dňa 7. marca 2006 sa P.Š z Giraltoviec dopustil priestupku proti verejnému poriadku v zmysle § 47 zák. SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov tým, že na stanici SAD pod vplyvom alkoholických nápojov vzbudzoval verejné pohoršenie u okoloidúcich a na výzvu hliadky nereagoval. Vec predložená na prejednanie OÚ vo Svidníku na odd. všeobecnej vnútornej správy.

3. Tohto istého dňa sa priestupku vzbudzovaním verejného pohoršenia dopustil pred predajňou potravín v OD Anna na Dukelskej ulici v Giraltovciah v popoludňajších hodinách R.Š. zo Suchej Doliny, kde pod vplyvom alkoholu ležal na zemi a odmietal od svojho konania upustiť. Jeho konanie po zdokumentovaní predložené na prejednanie OÚ v Prešove na OVVS.

4. Dňa 16. marca 2006 MsP vykonala kontrolu reštauračných a pohostinských zariadení na území mesta Giraltovece v popoludňajších hodinách, prekontrolovaných celkovo 27 mladistvých so zameraním na konzum alkoholických nápojov mladistvými. V bare Eden hliadka zistila podanie alkoholu mladistvému jeho plnoletým spolusediacim. Vec na mieste vybavená v blokovom konaní.

Mestská polícia týmto upozorňuje občanov na skutočnosť, že mesto Giraltovece má zriadené kompostovisko na raždie, konáre, listie zo stromov a pokosenú trávu. Preto vývoz týchto materiálov mimo vytvorené kompostovisko mestom alebo vlastné bude postihované. Zriadením kompostoviska bude aj bezdôvodné pálenie raždí a konárov dokumentované a v zmysle platných právnych noriem sankčne postihované.

Juraj Šima
náčelník MsP

VIETE ŽE ...

- Marec sa s nami lúčil vodou. Noc z 29. na 30. marca bola kritická. V noci nás prebudil mestský rozhlas, z ktorého sa nám prihovárал primátor mesta J. Rubis, upozorňujúc na hroziacu povodeň Radomka stúpala do hrozivej výšky, v kritických miestach prekročila brehy. Oveľa razantnejšie si tentokrát počínala Topľa, ktorá v priebehu noci vytvorila na prilahlých poliach široké jazerá a pokračovala aj počas ďalšieho dňa, kedy prekročila cestu do Bardejova a spôsobila aj obmedzenie dopravy. Rýchle topenie snehu v horných častiach jej toku a k tomu vytrvalý 48-hodinový dážď rozvodnili riekou a pamätníci hovorili, že pri SAD, bývalom ČSAO ešte také množstvo vody nezažili.

Aj keď v ďalších dňoch voda prestala stúpať, dážď pokračoval ďalej a bol takmer na dennom programe, takže jazerá vody na poliach len pomaly vysychali.

- Koniec marca priniesol aj zvýšený výskyt chrípky, a tak miestne školy (ŠZŠ, ZŠ, predtým gymnázium) museli vyhlásiť chrípkové prázdniny. Tie sa vyhlasujú v prípade, že chorobnosť žiakov v triedach dosiahne 30%. V pomere teplých dňoch tak deti, ktoré chrípka obišla, oživilí ulice prvými jarnými hrami, bicyklovaním, štebotom.
- Prípravná komisia osláv 590. výročia prvej písomnej zmienky zasadala opäť koncom marca, aby spresnila priebeh osláv, program jednotlivých dní. V súvislosti

s pomenovaním našej polikliniky menom nášho slávneho rodáka J. Goldbergera môžeme koncom júna v našom meste očakávať významnú návštevu žijúcich príbuzných slávneho lekára z USA, tiež hostí z americkej ambasády v Bratislave.

- Často v poslednom čase píšeme o rôznych nedostatkoch udržiavania poriadku v meste. Je to logické, veď jar je tým obdobím, keď zeleň ešte nestačí zakryť naše prípadné nedostatky, a tak viac bijú do očí. Veľmi zlou vizitkou je pre nás určite Pantlíkašových záhrada. Po celej dĺžke pod susediacim chodníkom sa kopia odpadky rôzneho druhu, ktoré tam, čo vedie človeka k tomu, že obal z práve skonzumovanej veci nevhodí do koša, ale ho hodí niekomu do záhrady? Vedľa kvitnúcich snežienok tak strašia naše mestské „vizitky“ a sú naším nie práve najlepším vysvedčením.
- Na celoslovenskom sneme ZUŠ v Detve bol do predsedníctva Asociácie ZUŠ zvolený za Prešovský kraj riaditeľ našej ZUŠ Mgr. Peter Zajac. Je to nielen česť, ale aj uznanie kvality práce našej ZUŠ od odborníkov, riaditeľov ZUŠ.
- V našom azylovom dome, ktorý je súčasťou Domova sociálnych služieb, žije v súčasnosti 10 mladých ľudí vo veku do 25 rokov. Sú to 5 mladí muži a 5 dievčat, ktoré po odchode z detských domovov vo východoslovenskom regióne zakotvili na prechodnú dobu v našom meste. Tu spoločne hospodária v priestoroch svojho dočasného domova, varia si, perú, udržiavajú poriadok, starajú sa aj o priestory záhrady a exteriéru.

Ako vlastne trávajú tých pár rokov prežitých v Giraltovcich? Štyria z nich sú zapojení do aktivačných prác v rámci DSS, kde pomáhajú najmä pri úprave vonkajších priestorov. Aj niektorí ďalší sú zapojení do akt. Prác v rámci mesta, zháňajú si aj príležitostnú prácu. 1 600,- Sk sociálnej podpory je naozaj minimum na použitie, hoci celé ubytovanie majú zdarma, oblečenie je tiež zväčša z darov obyvateľov. Varia si zväčša jednoduché jedlá, ryžu, zemiaky, cestoviny, raz dvakrát v týždni sa im ujde aj mäso. Pokúšajú sa dostať do normálneho života, návrat domov však zväčša neprichádza do úvahy – sú to alebo čiastočné siroty, v tom druhom prípade im kurátori zväčša neodporúčajú návrat do nevhodného prostredia, z ktorého vlastne boli vybraté odchodom do detských domovov. Takže čo ďalej? 25 rokov je totiž hranica ich pobytu v Azylovom dome. Potom zväčša odchádzajú do najbližšieho Domu charity vo Svidníku, ktorý prevádzkuje dobročinný pán farár. A my im len môžeme želať, aby si našli svoje miesto v spoločnosti a neostávali akýmisi vydedencami na jej okraji.

- Dobré nápady s jarnou a veľkonočnou tematikou ste mohli vidieť aj v priestoroch materskej školy, kde s peknými nápadmi opäť prekvapil kolektív učiteliek. Mali sme možnosť vidieť bociana na komíne, včielku Maju, umelé jazierko, barančekov, zajacov, a pestrú paletu vajčiek. Za to patrí vďaka celému kolektívu MŠ.
- Špeciálna základná škola opäť excelovala a veľmi kvalitnými nápadmi vyzdobila priestory svojej školy. Výstavu ktorú previedli bola predajnou. Finančné prostriedky boli použité na Komunitné centrum pre zdravotné postihnutých.

Alžbeta Škurlová

INFORMÁCIE PRE VOLIČOV O VOĽBACH DO NR SR

Voľby do NR SR sa budú konať dňa **17.júna 2006 (sobota)**. V našom meste sa uskutočnia voľby v troch okrskoch, v čase **od 7,00 – 22,00 hod.**

I. okrskok - obradná sieň MsÚ

II. okrskok - zasadačka Domu služieb

III. okrskok - Kultúrny dom /na prízemí/

Každý občan obdrží Poučenie, Zoznam zaregistrovaných kandidátov a oznámenie o voľbách. Volieb do NR SR sa zaregistrovalo 21 strán.

Bližšie informácie máte možnosť získať aj na internetovej stránke –www.civil.gov.sk, odkaz: “Voľby a referendum – „Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky.

Z HISTÓRIE GIRALTOVIEC

Ako giraltovský rodák zachránil tisíce životov

Slovensko dalo svetu viacerých výnimočných ľudí, ktorí ho vďaka svojmu nadaniu, vzdelaniu a húževnatej práci preslávili. Spomedzi všetkých možno spomenúť aspoň Jozefa Murgaša, priekopníka rádiotelegrafie, Štefana Baniča, ktorý ako prvý na svete zostrojil použiteľný padák, či svetoznáameho Aurela Stodolu, zakladateľa teórie parných a spaľovacích turbín. Môžeme byť radi, že k týmto velikánom patrí aj giraltovský rodák, známejší skôr v zahraničí ako doma, Jozef Goldberger.

Narodil sa 16. júla 1874 v miestnej židovskej rodine. Jeho rodičia tu žili pokojným životom, mali šesť detí, medzi nimi aj najmladšieho Jozefa. Živili sa chovom oviec, no to len dovtedy, kým ich stádo nepostihla choroba, ktorá ho úplne zdecimovala. Preto sa rozhodli, že z Giraltoviec odídu za lepšími možnosťami do zámoria. Na začiatku 80. rokov 19. storočia to nebolo nič nezvyčajné, veď vysťahovalecká vlna zo Šariša vtedy nadobúdala masovú podobu.

Od roku 1883 už Goldbergerovci žijú v USA. Usadia sa na Lower East Side v manhattanskej časti New Yorku. Postupne rozbehnú malý obchod s potravinami, v ktorom im pomáha aj mladý Jozef. Šestnásťročný, vtedy už nie najmladší zo súrodencov, sa rozhodne študovať inžinierstvo na newyorskej City College. Jedného dňa roku 1892 si však vypočuje prednášku z fyziológie na Bellevue Hospital Medical College. Je odhodlaný zanechať štúdium pôvodne zvoleného odboru a rozhodne sa pre medicínu. Už o tri roky ju získaním lekárskeho diplomu úspešne ukončí.

Po skončení školy si Goldberger ako začínajúci lekár otvorí súkromnú ambulanciu vo Wilkes-Barre, nevelkom pensylvánskom mestečku, kde vtedy medzi početnými Slovákami pôsobil tiež ako katolícky kňaz už spomínaný Jozef Murgaš. Práca ho však celkom neuspokojuje, preto sa rozhodne spolupracovať s Americkou námornou nemocničnou službou, ktorá sa neskôr premenovala na Americkú verejnú zdravotnú službu. Spočiatku mal

za úlohu vykonávať zdravotné prehliadky imigrantov, ktorí vo veľkom prichádzali do newyorského prístavu. Je to zaujímavé, keďže sám Goldberger prišiel kedysi do USA ako prisťahovalec. Medzi lekárskymi kruhmi získal postupne meno schopného epidemiológa. V prvých rokoch 20. storočia sa pokúša zabrániť šíreniu sa žltej zimnice v amerických štátoch Mississippi a Louisiana, ale tiež v Mexiku a Portoriku. Pre jeho osobný život bol dôležitý rok 1906. Vtedy sa oženil s Mary Farrar, ktorá pochádzala z bohatej a spoločensky významnej rodiny. Jej predkovia boli dokonca v príbuzenstve Jeffersonom Davisom, prezidentom americkej Konfederácie, čo bola v čase občianskej vojny odtrhnutá južná časť Spojených štátov. Goldberger to nemal vôbec jednoduché, jeho sobáš s nežidovským dievčaťom nebol v tom čase bežnou udalosťou.

Ani po založení vlastnej rodiny sa čoraz skúsenejší lekár neprestal venovať medicíne. Pracuje v Hygienickom laboratóriu vo Washingtone, kde sa venuje výskumu infekčných chorôb, ale pracuje tiež priamo v teréne, napríklad počas prepuknutia infekčných chorôb v Texase či Mexiku. V tomto období uskutočnil aj niekoľko epidemiologických objavov, ktoré publikoval. Zistil napríklad, že tzv. Shamburgovu chorobu, ktorá sa vyznačovala neustálym svrbením a početnými vyrážkami na tele, spôsobujú parazity v slamníkoch. Ďalej urobil dôležité objavy v oblasti výskumu prenosu škvrnitého týfusu a osýpok.

Prelom v jeho lekárskej kariére nastal roku 1914, kedy bol Americkou verejnou zdravotnou službou poverený, aby skúmal príčiny pellagry, ktorá bola v tom čase rozšírená najmä medzi chudobným černošským aj beloškým obyvateľstvom južných štátov USA. Táto nepríjemná choroba sa prejavuje odfarbením kože, hnačkou a zápchou, pokračuje neurologickými príznakmi ako sú demencia a šialenstvo, niekedy môže dokonca končiť smrťou. Prvýkrát bola identifikovaná medzi španielskymi roľníkmi v prvej polovici 18. storočia ako mal de la rosa a častokrát si ju zamieňali s leprou. Len medzi rokmi 1907 až 1940 postihla okolo tri milióny Američanov, pričom asi stotisíc z nich v jej dôsledku zomrelo.

Jozef Goldberger na základe svojich pozorovaní odmietol dovtedy všeobecne prijímanú lekársku teóriu, že pellagra je infekčná choroba, ktorá sa prenáša baktériami. Z praxe veľmi dobre vedel, že zdraví ľudia, ktorí prichádzali do styku s postihnutými pellagrou v sirotincoch, psychiatrických liečebniach alebo pradiarňach bavlny, ju ani nikdy nezískali. Čoraz viac začal hľadať súvislosť medzi chorobou a stravou, ktorú postihnutí jedli. Najprv skúšal chorým deťom z mississippských sirotincov namiesto bežne konzumovaného jedla podávať čerstvé mäso, mlieko a zeleninu. Bol úspešný, keďže deti trpiace pellagrou sa uzdravili. Kritikov svojej teórie sa potom snažil roku 1915 presvedčiť experimentom medzi mississippskými väzňami. Tí pod podmienkou, že sa zúčastnia lekárskeho pozorovania, mali

mať potom odpustený zvyšok trestu. Goldberger teda jedenástim zdravým dobrovoľníkom začal pravidelne podávať stravu založenú na kukuričnom základe, ktorú bežne konzumovali chudobní obyvatelia južanských štátov. Po piatich mesiacoch sa u šiestich pozorovaných väzňov začali prejavovať príznaky pellagry. Po zmene stravy za pestrejšiu a aj výživnejšiu boli opäť zdraví.

Po experimente medzi mississippskými väzňami presvedčil neoblomný lekár časť odborníkov, niektorí z nich boli dokonca odhodlaní nominovať ho na Nobelovu cenu. Existovala však stále veľká časť lekárskeho kolektívu, ktorí pochybovali o výsledkoch jeho výskumu. Preto sa rozhodol urobiť ešte jeden pokus, ktorý mal byť rozhodujúcim dôkazom jeho teórie. 26. apríla 1916 vstrekol 5 cm³ krvi odobratej od človeka trpiaceho pellagrou do tela svojho asistenta. Ten mu následne urobil to isté so 6 cm³ krvi. Okrem toho si obaja výlučkom z nosa a hrdla „pellagrína“ potreli vlastné nosy a hrdlá. Prehltli tiež kapsule obsahujúce časť chorobou postihutej kože. Sám Goldberger, jeho asistent a potom ďalší dobrovoľníci, ktorí postúpili tento nepríjemný experiment, sa nikdy nenakazili. Bol to jednoznačný dôkaz jeho tvrdenia, že pellagru nemožno získať infekčne, ale že je spôsobená nedostatkom nejakého faktoru nachádzajúceho sa v niektorých potravinách.

Najmä v 20. rokoch 20. storočia sa Goldberger snažil nájsť konkrétnu zložku stravy, ktorá pomáha predchádzať pellagru. Vedel, že je obsiahnutá v chudom mäse, mlieku a v zelenine, veď ich často v praxi používal na zabránenie choroby. Našiel ju však aj v kvasniciach používaných pri výrobe piva. Často sa vtedy dostával do sporu s úradmi južanských štátov, keďže kritizoval ich nedostatočnú sociálnu politiku. Bolo totiž jasné, že chudoba tamojších obyvateľov do veľkej miery prispieva k vyvolaniu choroby u ľudí.

Faktor prevencie pred pellagrou, ktorý Jozef Goldberger v potravinách hľadal, sa mu nakoniec pre predčasnú smrť nepodarilo vypátrať. Až v ďalšom desaťročí ho identifikovali ako niacín. Zomrel 17. januára 1929 vo Washingtone po tom, čo ochorel na rakovinu obličky. Zanechal po sebe štyri deti. Jeho popol rozsypali do rieky Potomac za odriekania rabínovej modlitby. Vďaka objavu giraltovskeho rodáka sa vo svete podarilo zachrániť tisícky životov, ďalšie státisíce ľudí sa zas mohli tešiť zo znovunadobudnutého zdravia.

Mgr. Adrián Eštok

Jozef Goldberger (1874–1929)

ŽILI MEDZI NAMI

Spomienky a ľudia /pokračovanie/

Niektorým som už spomenula. Nedá sa písať o všetkých s ktorými som prichádzala najčastejšie do kontaktu, ktorí mi pomohli, alebo boli mojimi známimi. Pre mňa ako mladú neskúsenú gazdinú to bola predovšetkým pani A. Pantlikášová, matka dvoch pekných dcér a syna, sama veľmi vzhľadná a šarmantná pani. Vďaka nej som sa mnoho naučila v domácnosti aj okolo malých detí. Tým, že sme bývali v jednom vchode v bytovke stretali sme sa a ona bola vždy ochotná pomôcť, poradiť, ukázať či urobiť to, čo som potrebovala, alebo jednoducho nevedela.

Potom to bola p. Juhová, pestúnka nášho syna o ktorého a starala kým nemal potrebný vek na vstup do jasíel, aj pani Chlebová - tá sa nám zas starala o dcéru. Ona bola asi v meste prvá súkromná pestúnka.

Svoju úlohu brala veľmi odborne a zodpovedne.

V súvislosti so založením prvých jasíel v meste, nemôžem nespomenúť p. Věchtovú, ktorá v tom čase robila nezvyčajnú a záslužnú osvetu a pričínala sa o zriadenie prvých jasíel, vďaka svojej vytrvalosti, obetavosti, nekonečným vybavovačkám. Osobne navštevovala rodiny s malými deťmi, či ich dáme do jasíel, vysvetľovala, presviedčala.

Samozrejme, že mladí sme to uvítali a jasle sa naplnili. Boli sme spokojní s jej vedením a starostlivosťou hlavnej sestry p. Pavlišinovej.

Spomínam na „cetku Novačku“ veselú, otvorenú, priamu vždy a voči všetkým. V škole bola upratovačkou. Volali sme ju „pani školníčka“. Občas nám porátala koľkých prezidentov, našich i sovietskych, počas pracovných rokov zložila „ze sceny“ - a ona stále ostávala. „Co lepší byc prezident, či školníčka?“ – vravievala.

Myslívam aj na p. Hajdukovú, vďaka ktorej sa nám darilo byť mladými modernými ženami. Bola totiž pedantná precízna a kritická krajčírka.

Blízko nej bývala p. Lukáčová, riaditeľka MŠ. Ona bola v mojich očiach skutočný pedagóg škôlkárov. Vedela si ich získať, mala ich rada a deti sa pri nej nenudili.

No a musím spomenúť aj starú Fraňu. To bola tá najorginalnejšia ufajčená Cigánka, ktorá sa mi už vtedy zdala strašne stará, ale roky sa u nej odhadnúť nedali. Poznala som ju ako slobodná, keď mi z chodby u mojich domácich „odišli“ nové semišové poltopánky. Aj napriek tomu nám ostala „verná“ a prichádzala vždy keď mala núdzu, čo bývalo dosť často. Vytrvalo sedela v bytovke na schodoch pred našimi dverami a čakala. Nikdy nezvonila, nikdy nevošla dnu, ale ani nikdy neodišla naprázdno. Bola som u nej aj v osade.

No najviac spomínam na moju o niečo mladšiu kolegyňu Gitku Gonosovú. Bola mladšia ako ja, ani neviem ako sme sa spriatelili, boli sme aj na jej svadbe. Po nej už Gazdičová. Ešte si dopisujeme aj keď stále menej.

N. Hliboká

MLAĎ VO SVETE

KATARÍNA ZAJACOVÁ - VIOLONČELO

Narodená : 24 júla 1981 v Bardejove

Štúdium: 1996 -2001 – Konzervatóriu v Žiline v triede Art Květy Glasnákovej od 2001 – VŠUM, 5. ročník v triede Jána Slávika

Súťaže: Súťaž študentov slovenských konzervatórií – 1997 – Čestné uznanie, 1999- 3. miesto

Súťaž Bohuslava Martinu v Prahe – 2003-Čestné uznanie

Súťaž o štipendium YAMAHA – 2004 –vítazka

Zoltán Kodály Preis v Semmeringu -2004-3.miesto

Interpretačné kurzy:

Brno – B. Havlík, Bechyně – D.Sella,Telč – P.Prause, Žilina – J.Podhoranský, Komárno- J.Slávik,Semmering (Rakúsko) – D.Veis, Luxemburg – M.Kliegel

- ako solistka uviedla so Symfonickým orchestrom Konzervatória v Žiline koncerty E. Lala, R. Schumanna a so ŠKO Žilina koncerty C. Saint Saënsa, P.I. Čajkovského
- od roku 2004 je členkou klavírneho tria Istropolis, s ktorým v decembri 2004 získala 3. miesto na Súťaži B. Martinu v Prahe
- samostatné recitály v rámci Trenčianskej hudobnej jari, Mozartovho týždňa. Prehliadky mladých koncertných umelcov v Bratislave 2003,2005 a i.
- koncertná činnosť na slovenských festivaloch a prehliadkach

Ako sa taký náročný nástroj ako violončelo dostal do tvojej pozornosti?

V podstate náhodou. Moji rodičia učia na základnej umeleckej škole. Doma sme mali klavír, preto som automaticky chcela byť klaviristkou. V škole však potrebovali založiť violončelovú triedu, tak ma tam otec, v tom čase jej riaditeľ, prihlásil. Dostala som sa k učiteľovi, ktorý ma spôsobom výučby doslova uchvátil a „zapálil“ pre vec, čo spôsobilo, že som si violončelo zamilovala. Nad budúcnosťou som sa ešte vtedy príliš nezamýšľala.

Vo violončelovom odbore sa v minulosti vyprofilovalo viacero výrazných osobností. Si predstaviteľkou najmladšej, taktiež kvalitnej generácie. V čom vidíš úspechy v tejto oblasti, existuje tu snáď zvláštna škola?

Netrúfam si tvrdiť, že máme špecifickú školu. Skôr by som povedala, že naši poprední violončelisti sú veľmi výrazne osobnosti, a každý z nich je niečím jedinečný. Navzájom sa pozitívne ovplyvňujú, odovzdávajú si tie najlepšie poznatky a spolu tu vytvárajú fundované zázemie. Tiež je dôležité, že podporujú nastupujúce generácie, v ktorých sa takisto nájde veľa výborných violončelistov. Slovensko je však malá krajina a nie každý dostane možnosť plnohodnotného uplatnenia.

Mala si na pedagógov šťastie?

Môžem povedať, že áno. Učili ma viacerí pedagógovia, ktorí ma dokázali správne nasmerovať. Bolo pre mňa podnetné stretnúť sa s viacerými pedagogickými prístupmi, lebo od každého so sa mala čo naučiť. Najvýraznejšie ma však ovplyvnil pán Slávik, pri ktorom som sa začala intenzívnejšie zdokonaľovať a umelecký rozvíjať. Hoci sa občas nájdu aj ťažšie prijateľne riešenia, som veľmi rada, že u neho môžem študovať. Navyše, je mi veľký, vzorom aj po ľudskej stránke, a to je pre mňa aj v pedagogickom procese veľmi dôležité.

Spolu s Katarínou Brejkovou a Melániou Lipkovou vystupuješ v rámci klavírneho tria Istrpolis. Vždy ťa lákala komorná hra. Alebo úlohu tu zohral aj fakt, že tvoj pedagóg, Ján Slávik, je takisto členom komorného ansámblu?

Od začiatku som sa viac zaujímala o sólisticky koncipovanú hru, aká je charakteristická napríklad aj pre trio. V klavírnom triu som hrala už na ZUŠ. V súčasnosti som sa v komornom zoskupení rozhodla účinkovať tiež preto, že sa tak ešte môžem ďalej rozvíjať, skvalitňovať si hru, a zároveň stretávať sa s kolegami a prijímať od nich informácie. Svoj podiel na tom určite má aj môj profesor, pretože počas štúdia sa ma snažil zapájať do rozličných komorných združení, z ktorých viaceré vznikali náhodne, napríklad pri príležitosti festivalov, atď. Myslím, že ak si človek nevyskúša hru v podobných zoskupeniach, nevie, o čo prichádza...

Dokázala by si si predstaviť aj účinkovanie v rámci symfonického orchestra?

Dokázala, no nie nastalo. Určite je vynikajúci pocit, hrať vo veľkom orchestri, je to však ťažká práca. Bytostne sú mi predsa len sympatickejšie komornejšie ansámble s menším počtom hráčov.

Na vystúpeniach účinkuješ s repertoárom zahŕňajúcim nielen klasiku, ale aj súčasnú tvorbu. Ktorý je bližší tebe resp.. čo ti lepšie vyhovuje z technického hľadiska?

Rozhodne mám najradšej hudbu 20. storočia, či už „klasikov“ ako Šostakoviča a Prokofieva a i., alebo neskoršiu modernú tvorbu. Vždy privítam príležitosť zahrať si rôzne súčasné skladby, ktoré sú často náročné nielen na hru, ale aj pre poslucháča. Často ani nemusia byť hneď na prvýkrát prijaté pozitívne. Predstavujú však pre mňa ešte neprebádanú oblasť, a mnohé prinášajú aj nové, objavené možnosti využitia violončela. Výhrady, ale nemám voči žiadnej tvorbe. Je možné, že niektoré skladby sa mi hrajú horšie. No nevyhýbam sa ničomu, lebo z každej skladby sa môže človek niečo naučiť.

Pri akej hudbe najlepšie relaxuješ?

Ako hudobníčka mám najradšej ticho... Skôr by som označila nástroj, pri ktorom so dobre odpočinem. Najradšej mám klavír. Keď si niekedy potrebujem urobiť prestávku pri cvičení, sadnem si za klavír a hrám – doma sa na tom vždy bavili ... A keď práve na klavíri nemôžem hrať, tak klavírnu tvorbu aspoň počúvam – napríklad Bacha v interpretácii Glenna Goulda. Vtedy so oddýchnem. Populárnu hudbu príliš nepočúvam.

Mnoho mladých umelcov si svoje kvality potvrdzuje účasťami na rozličných súťažiach. Aký vzťah máš k podobnému súpereniu, si súťaživý typ?

Súťaže rada absolvujem najmä z hľadiska získaných skúseností. Kým na koncertnom pódiu sa cítim dobre a uvoľnene, na súťaži sa predsa len dostaví určitá stiesnenosť. Podnetné pre mňa je stretnutie s kolegami zo zahraničia, ktorí rozmýšľajú trochu inak, podliehajú iným vplyvom. Súťaží sa ďalej zúčastňujem aj v záujme obohatenia repertoáru. Často som vďaka povinne určeným skladbám „donutená“ nastudovať tituly, ktorým by som sa za iných okolností asi nevenovala, a ani študenti u nás ich až tak bežne nehrávajú. Tak som sa napríklad dostala k interpretácii sonát G.Ligetiho a Z.Kodályu.

Popri štúdiu sa venuješ učeniu na základnej umeleckej škole. V čom vo všeobecnosti vidíš priority v prístupe k žiakom ?

Moji žiaci sú ešte maličkí a to je celkom iné. Predstavuje to pre mňa veľkú zodpovednosť a je to aj veľmi náročná práca. Na vyššej úrovni vzdelávania na konzervatóriu a vysokej škole to však môže byť viac obohacujúce. Každý pedagóg je takmer zákonite duševne založený a niečo začne vnímať až prostredníctvom žiakov. Tak postupne dochádza k výmene informácií, čo je určite pre obe strany pedagóga aj študenta – inšpiratívne. Z pohľadu študentov je veľmi výhodné, ak majú aspoň istý čas možnosť spolupracovať s koncertne činnými umelcami. Na to sú vhodné napríklad rôzne interpretačné kurzy. Ako pedagóg však ešte nemám toľko skúsenosti. Zatiaľ sa stále cítim byť viac študentkou než učiteľkou ...

Ako hodnotíš terajší dorast ?

Myslím, že teraz študujúca generácia je mimoriadne perspektívna, predsa je tu silná tradícia. Poznám najmä kolegov z bratislavského Konzervatória. Povedala by som, že momentálne tam študuje viacero nádejných violončelistov.

Ako vidíš svoje pôsobenie v budúcnosti, čo by si ešte chcela dosiahnuť a naopak, čomu by si sa najradšej vyhla?

Nemám konkrétnu predstavu. Najbližšie by som sa rada dostala na interné doktorandské štúdium, pretože ešte stále sa mám čo učiť. Bolo by trúfale povedať, že by som chcela byť sólistka, no rozhodne chcem hrať a rada by som sa uplatnila s komorným zoskupením. Nechcela by som stratiť kontakt s týmto svetom. Baví má aj pedagogická činnosť. No asi by som uprednostnila učenie na stredoškolskej úrovni, ak by to bolo možné. Chcem zostať na Slovensku a veľmi si želim, aby sa tu situácia zmenila v pozitívnom zmysle natoľko, aby mladí umelci odtiaľto nemuseli odchádzať.

/prevzaté Hudobný život/

ŽIJÚ

MEDZI

NAMI

Niet milšieho slova, ako slovo mama. To slovo nesie v sebe veľkú silu, je nežné, vrúcne, veriace v nekonečnú silu mám. Detská dôvera, nás mamy skutočne nabíja veľkou energiou, je to hnacia sila nášho života. Chceme svojim deťom pomáhať, vždy pri nich stať, nieť ich starosti, byť im ochrancom a strážiť ich sny. Len oni, to akosi nechápu, nevidia do našej duše plnej obáv o nich. Staráme sa keď sú choré, pomáhame, keď im to nejde, bojíme sa keď nie sú pri nás, pretože matka vždy myslí na svoje deti. A oni v tomto kolobehu života zrejú, cítia

našu lásku a starostlivosť, učia sa žiť svoj vlastný život a keď si založia svoje vlastné rodiny, pochopia o čom je život matky.

Úloha matky je napriek všetkým starostiam krásna, buduje každú z nás, učí nás pokore a láske k bližným. Byť matkou je veľké šťastie života, koľko detí, toľko šťastia a násobne viac starosti, no život človeka je práve o tomto. A pani ZUZANA BRENIŠOVÁ, mala v živote veľké šťastie. Život jej doprial osem zdravých životaschopných detí a ona vynaložila všetku svoju silu, aby im vytvorila pokojný domov. Narodila sa 24.novembra 1933 v Železníku, v roľníckej rodine. Tam navštevovala prvé triedy základnej školy, ďalšie ročníky absolvovala v Giraltovciach. To bolo celé jej štúdium, ale stačilo, naučila sa všetko, čo potrebovala pre život. A to bola predovšetkým práca, kolotoč práce, tak to bolo doma v Železníku, aj potom neskôr, keď si založila vlastnú rodinu.

Ako mladé slobodné dievča, asi dva roky pracovala u Bulgara, pestovala zeleninu, potom sa zamestnala na stavbe, no bola to náročná práca. Ale usmialo sa ňu šťastie a podarilo sa jej absolvovať kurz Jednoty a stala sa predávačkou. Svoje obchodné začiatky absolvovala v Kukovej, potom v obchode v rodnej dedine. Život mladého dievčaťa, to je však sen o láske, manželstve, rodine. Jej sen sa naplnil v roku 1956, vydala sa za Jána Breniša a presťahovala sa do Giraltoviec. Tu si postupne postavili svoj vlastný domček, v ktorom žijú dodnes. Aký by to bol domov bez detí? A tých im bolo dopriate požehnane, pribúdali jeden po druhom, štyri dcéry a štyria synovia, príroda to takto spravodlivo rozdelila. Na otázku ako zvládala výchovu svojich detí, odpovedá, že dobre. Z pani ZUZANY BRENIŠOVEJ vane pokoj a pohoda. Výchova ôsmich detí určite nebola hračkou, boli všelijaké chvíle, no mala v sebe potrebnú vnútornú silu a energiu, aby všetko zvládla. Život, to často takto zariadi, dá veľa detí, no nadedi zdravie a jej deti mali to veľké šťastie, choroby akoby ich obchádzali. Navštevovali jasle, škôlku, keď prišiel ich čas nastúpili do škôl, vyučili sa a vyštudovali zvolené smery. A ich matka vždy nad nimi držala svoju ochrannú ruku, neúnavne pracovala, ráno im chystala raňajky, vypravila do školy, potom upratovala, ponáhľala sa do práce. Pani BRENIŠOVÁ bola zamestnaná plných 20 rokov v predajni Lahôdky, vraví, že sa jej tam pracovalo veľmi dobre. Kolektív bol priateľský, tak do práce chodila rada. Lahôdky boli vždy plné, ľudia sa tam často zastavili na polievku, šaláty, koláče, alebo výbornú šľahačku. Pani BRENIŠOVÁ vedela pracovať s ľuďmi, milá, rozumná žena za pultom pôsobila na ľudí príjemne. No celý deň na nohách v práci a po príchode domov, ďalšia kopa práce, ktorá čakala na jej ruky. Dá sa to všetko stihnúť? Dnes nám to pripadá až neuveriteľne, no pri pohľade na jej život, mi to zdá, také samozrejme a ľudské, ako je aj ona sama. Deti bolo potrebné nielen nasýtiť, ale aj obliecť a ona šikovná žena po večeroch pletla a hačkovala deťom svetre, aby boli pekne a moderne poobliekané. No čakala na ňu aj záhrada, práca na poli a okolo domu. Všetko sa stihlo, zdravie slúžilo a život kráčal svojim vlastným tempom, roky sa postupne vrývali aj do jej tváre, no všetko prijíma s pokorou a vierou. Vždy viedla svoje deti takouto cestou, návšteva kostola patrila k základným povinnostiam.

Pani ZUZANA BRENIŠOVÁ, spolu so svojim manželom dobre vychovala svojich osem detí, dnes sa spoločne tešia z 19 vnúčat a 4 pravnúčat. Ich rodinné korene sa rozrastajú, majú pevné základy a tak rodia zdravé ovocie. A tak to má byť, ľudské pokolenie ma mať svoj trvalý zdroj v rodine. Každú rodinu teplom a láskou naplňa dobrá mama. Matka, to je vinný kmeň rodiny. Dá deťom život, stráži ich detstvo, bdie nad mladosťou, bojí sa dospelosti svojich detí. Ich šťastie, je aj jej šťastím. Taký je život matky, je to večná paralela života. Zrod a jeho ochrana, má rôzne dimenzie, no podstata je trvale platná pre všetky veky.

Pani ZUZANA BRENIŠOVÁ sa dobre zhostila svojej životnej úlohy, naplnila svoj život láskou a prácou. Zdravie, ktoré jej celý život slúžilo, je dnes vo veku nad sedemdesiat rokov už trochu nalomené. Trápi ju cukrovka a s ňou súvisiace očné problémy. Ale na svoj vek,

vyzerá veľmi dobre. V mesiaci máji, keď všetky matky slávia svoj sviatok a jej viacnásobnej mamke prajem ešte veľa ,veľa zdravia a šťastných rokov v kruhu jej rodiny.

Anna Mitaľová

Drahé mamky,

som veľmi rada, že aj takto môžem vyjadriť svoju úctu a vďaku za Vašu lásku a starostlivosť o nás deti.

Moja mama je pre mňa všetkým. Veď mama je láska, útecha, starostlivosť, trpezlivosť, pochopenie, radosť i šťastie. Mama vždy stála a stojí pri mne. Priviedla ma na tento svet a učí ma žiť. Naučila ma chodiť, rozprávať. Mnohé noci prebdela pri mojej postieľke, keď som bola chorá. Pred rokmi ma za ruku viedla do veľkej školy. Nikdy nezabudnem na jej lásku s akou smerovala moju malú rúčku pri písaní kostrbatých písmeniek. Jej som sa zverila s prvou láskou. Na jej pleci som preplakala mnohé sklamania. Ako dobre mi padlo jej pohladenie i pochopenie. Keď prišiel prvý úspech, bola to tiež mama, ktorá o tom vedela ako prvá. S ňou sa radím aj o svojej budúcnosti. Mame som vďačná za všetko, za jej každodennú lásku.

Moja mama nie je ničím výnimočná. Verím, že všetky mamy sú takéto a prajem im do ďalšieho života more zdravia, slnko šťastia a vesmír lásky. Ďakujem Vám, naše drahé mamky, za to, že ste.

Srdečne Vás pozdravuje a ku Dňu matiek všetko najlepšie želá

Natália Vojtová,

VIDELI SME ČÍTALI SME POČULI SME ...

Svedctvo z Oswienčimu

Máj – koniec strašnej 2. svetovej vojny, z hrôz ktorej sa ľudia ťažko spamätávali, ba mnohí sa nespamätali vôbec. Zdalo by sa, že si národ vezme poučenie a tak, ako to pamätníci zdôvodňujú – nikdy viac tú strašnú hrôzu nepripustiť, ale najmä nezabudnúť. A čoho sme svedkami v posledných rokoch? Nacistické symboly a heslá znova zaznievajú, skupiny nacistov sa verejne predvádzajú v mnohých Európskych krajinách, aj u nás. Rukami neonacistov zomrel študent Daniel Tupý. „Neustále spochybňujeme hrôzy, ktoré sa v slovenskom štáte preukázateľne stali. Nad vlastnou minulosťou si umývame ruky, nad čiernou prítomnosťou zatvárame oči do budúcnosti sa pozrieť neodvážime.“ (Peter Skladaný, študent).

V posledných rokoch je aj slovenský internet plný anonymných tvrdení o „osvienčimskej lži, neonacisti spochybňujú existencie plynových komôr a údaje a pocitoch zavraždených v táboroch smrti.

V kanadskom Vancouri zomrel nedávno Rudolf Vrba, rodák v Topolčian. Ako 20 – ročný ušiel z najväčšieho vyhladzovacieho tábora v Oswienčine. Spolu s Trnavčanom Alfrédom Wetzlerom napísali potom podrobnú správu o tomto koncentráku a o vyvražďovaní miliónov jeho väzňov priemyselným spôsobom. Obaja utečenci sa od začiatku apríla 1944 ukrývali v Žiline, kde aj napísali jeden zo základných dokumentov o holokauste.

V júni 1944 dostali „ Vrbovu a Wetzlerovu správu spojenecké veľmoci, Tak sa svet po prvý krát dozvedel pravdu o pomeroch v Oswienčime Táto správa prvý raz dokázala, že sa tam systematicky a priemyselne vraždí“ konštatuje slovenský historik Stanislav Mičev. Správa onedlho vyšla vo švajčiarskych novinách a informoval o nej londýnsky rozhlas.

„ Nemali sme strach zo smrti, mali sme strach, že sa o tom čo sa v Osvienčime deje nikto nedozvie, „spomínal Vrba na motívy úteku. V júni 1942 Vrba zatkli a zaradili do transportu, ktorý viezol slovenských Židov do tábora v Majdanku a Osvienčime. Spolu s Wetzlerom tam pracoval ako blokový pisár, vďaka čomu mal voľnejší pohyb a mohol zbierať informácie o celom tábore. Podľa poľského historika T. Iwaszka sa o úteku z Osvienčimu pokúsilo 667 väzňov , z nich 270 chytili a popravili. Vrbovi a Wetzlerovi trvala strastičná cesta na Slovensko desať dní. Vrba o nej vydal svedectvo o knihe Utiel som z Osvienčimu. Najskôr sa ukryli i roľníka v Skaliskom pri Čadci, potom sa ich ujala Ústredňa Židov a príslušníci občianskeho odboja. Predpokladá sa, že obľudnosť informácii z z Osvienčimu pôsobila na Spojencov až nevierohodne. „Aj tým si možno vysvetliť ich správanie, že až do konca vojny nebombardovali železničné spojenia, ktorými nacisti prepravovali európskych Židov do táborov smrti,“ myslí Mičev. Po vypuknutí povstania sa Vrba pridol k partizánom k skupine Miloša Uhra. Po skončení vojny vyštudoval chemické inžinierstvo v Prahe. V roku 1958 odišiel z Československa a pôsobil ako výskumník v Izraeli, Anglicku, USA a v Kanade. Od roku 1976 tam prednášal na univerzite vo Vancouri. Pravidelne sa vracol na Slovensko. Nevynechal podjavorinský kraj, najmä Lubinu. Medzi prvými sa o skone 81-ročného Vrba dozvedel starosta tejto obce Milan Ostrovský.

„Správa Vrba a Wetzlera obstala skúšku času, je naďalej stopercentné hodnoverná,“ Tvrdí Mičev.

Ale už dávno sa i nás nepublikovala.

Pripravila M. Gazdičová , Zdroj Pravda

AKO TO VIDÍM JA

Otázka právneho postavenia Rómov ako etnického spoločenstva bola riešená priznaním etnického statusu, čo znamenalo uznanie Rómov za národnosť. Očakávané naplnenie tohto faktu v praxi je teraz diskutabilné najmä v dôsledku nepripravenosti časti nášho etnika vnútorne sa identifikovať so svojou príslušnosťou.

Problém národnostného rozvoja spoločenstva Rómov nie je problémom právneho uznania za národnosť, ale je vo veľkej miere vnútorným problémom našej minority. Ide hlavne o hľadanie etnickej identity a ďalších možnosti jej naplnenia ako je oblasť školstva, kultúry a sebaidentifikácie.

Príkladom je posledné sčítanie ľudu, k rómskej národnosti sa prihlásilo okolo 75 000 Rómov. Iné údaje k 1.1.1995 uvádzajú v odbornom odhade, že v rámci SR žilo 300-500 tisíc obyvateľov rómskeho etnika z ktorých sa časť hlási k slovenskej časť k maďarskej alebo časť k rómskej národnosti.

Skúsenosť Rómov s vývojom po roku 1991, vrátane niektorých prejavov rasizmu a predsudkov medzi niektorými skupinami príslušníkov majoritnej a minoritnej spoločnosti do veľkej miery sťažujú národnostnú identifikáciu Rómov. Aj z toho potom vyplýva nejednotnosť politického zastúpenia Rómov na báze národnostnej a politickej roztrieštenosť.

Hlavne politická roztrieštenosť sťažuje naše vlastné snaženia ale i prístupy zo strany vlády a parlamentu k riešeniu problémov.

Blížia sa parlamentné voľby a Rómovia ako politická strana nekandidujú. Prečo nekandidujú je všeobecne známe, ale aj keby boli kandidovali ako politická strana – resp. strany práve „roztrieštenosť – nejednotnosť“ róm. etnika by viedla k nulovému výsledku.

Čo má vedie k tejto úvahe alebo k tomu, že o tom píšem.

Poprosil by som Rómov, aby pred voľbami si prečítali programi jednotlivých strán, aby sa nedali „opiť jedným pivom“, ako to býva zvykom.

Veľa politických strán by chcelo získať aj hlas Rómov, ale veľa strán vo svojom programe zabúda na róm. etnikum a ak majú vo svojom programe niečo zakomponované ohľadom Rómov tak iba ak to, že sa bude riešiť ale ako konkrétne to tam nenájdete.

Je načase ukázať, že aj my Rómovia vieme rozhodovať o svojom osude, že aj my Rómovia žijeme v tejto republike. A že ak dáme svoj hlas niektorej pol. strane, potom budeme vyžadovať aby nás brali ako seberovných a aby problémi nášho etnika sa riešili súbežne s problémami majority lebo raz darmo, narodili sme sa tu žijeme tu a sme hrdí na to, že sme slovenskí Rómovia.

Tak to vidím ja !

Jozef Cina

Ked' sa myšlienka a jej realizácia vydarí.

Ak sa dobrý zámer vydarí až do takej miery, že sa už pomaly stáva tradíciou, môže sa povedať, že myšlienka a jej realizácia boli úspešné. Tentoraz mám na mysli predveľkonočné výstavky našich mestských škôl – MŠ,ZŠ, ŠŠ, ale aj DSS, ponúknuté širokej verejnosti na prehliadku aj možnosť zakúpenia výrobkov. Bola to práve ŠŠ, v ktorej ako prvej sa táto tradícia začala ešte za predchádzajúceho vedenia školy. Slovo výstavba tentoraz prezentuje zručnosť, nápaditosť, pestrosť, zmysel pre estetiku, účelovosť, aktuálnosť. Toto všetko vzájomne zosúladené charakterizovalo aj poslednú z výstav / aj preto sa o nej zmiňujem až v máji / v priestoroch ŠŠ, na ktorú som bola pozvaná. Rovnako prijali pozvanie aj zástupcovia MsU, p. primátor, vedúca odboru kultúry, riad. a zástup. riad. ZŠ.

Každá takáto prehliadka potvrdzuje, že jej úroveň každým rokom stúpa a aj keď to nie sú súťažné podujatia predsa to provokuje všetkých zúčastnených k stále dokonalejším a kvalitnejším výkonom. Už pri otváraní šk. bránky pre mňa, keďže som už veľmi dávno v ŠŠ nebola mi bolo jasné, že celá škola zmenila svoj vzhl'ad k lepšiemu, tentoraz predveľkonočnou výzdobou vítali prichádzajúcich aj vyzdobené okná, vnútorné priestory chodbové a predovšetkým celá trieda s inštalovanou výzdobou.

Novinkou pre mňa boli výrobky z polystyrénu, vraj nekonečným obrusovaním pretvorené do želateľných tvarov, pokryté pestrými jarnými farbami, samozrejme papier rôznych kvalít, ale aj prírodný materiál. Priestor triedy vnútil rozdeliť výrobky do troch skupín, jemne farebne odlišených, všetko s vyberaným vkusom. To všetko prezentovalo e estetické cítenie, zručnosť a súhru kolektívu ŠŠ.

Výt'azok z tejto výstavy poputuje na nákup zariadenia pripravovaného Komunitného centra pre zdravotne postihnuté detí, mládež a dospelých ľudí. Chceli by sme týmto podporiť mesto Giraltovce, ktoré sa podujalo k takému ojedinelému dielu. Preto Vám ďakujeme pán primátor, lebo tým pomôžete predovšetkým ZŠ,ŠZŠ,DSS,MŠ mať a využiť priestory, ktoré vyhovujú špecifickej práci so zdravotne postihnutými deťmi, mládežou aj dospelými. Samozrejme na takých miestach vznikajú aj nové nápady, predsavzatia a priestory do budúcnosti .Aj tu sa načrtla predstava spojiť výrobky všetkých škôl na jednej ploche, konkrétne vo veľkej sále MsKS, doplnené ďalšími predveľkonočnými aktivitami. Ale to ponechajme budúcnosti a takto o rok posúdime, čo sa z toho splnilo.

K POZORNOSTI

Zmeny v pracovnom trhu v štátoch EÚ

Od 1. mája budú môcť Slováci odísť za prácou bez pracovných povolení do najmenej trinástich štátov Európskej únie. Po dvoch rokoch obmedzenia v prístupe na pracovný trh rušia Španielsko, Portugalsko a Fínsko. Británia, Írsko a Švédsko otvorili svoje pracovné trhy už pred dvoma rokmi.

Grécko otvorenie pracovného trhu ešte zvažuje. Holandsko zas dalo najavo, že pracovný trh otvorí od budúceho roka. Nemecko, dalo najavo, že pracovný trh neotvorí.

Francúzsko chce umožniť prácu ľuďom v niektorých sektoroch. Uvažuje sa v oblasti zdravotníctve, hotelových a reštauračných službách, doprave, stavebníctve a poľnohospodárstve.

Taliansko bude potrebovať viac pracovníkov zo strednej Európy. Vlačjšie kvóty na zamestnanie z nových členských štátov namiesto 75-tisíc sa zamestnalo len 45-tisíc. Kvótu chcú teraz zvýšiť na 170 – tisíc.

Španielsko a Portugalsko rátajú s posilami

Najviac pomedzi občanov všetkých nových členských štátov únie žije v Španielsku Poliakov. Odhaduje sa 35 – tisíc . Španieli otvorené hovoria, že majú nedobré skúsenosti s ľuďmi z východu, do tejto kategórie však zaraďujú albancov, bulharov, rumunov, ale najmä Rusov.

Okrem stavebníctva ľudia z nových krajín únie môžu nájsť uplatnenie aj v turistickom ruchu, informatike zdravotníctve a sociálnej starostlivosti. V španielskej televízii vídať v poslednom čase reklamy, ktoré vyzývajú ľudí, aby medzi sebou prijali cudzincov. Medzi programátormi v Portugalsku a Španielsku sa hovorí o počítačových odborníkoch na Slovensku a ďalších nových krajín ako o „veľmi vzdelaných a zručných ľuďoch.“

V Británii sa od mája 2004 zamestnalo vyše 36-tisíc Slovákov.

Írske ministerstvo práce si uvedomilo, že za prácou prichádzajú mladí kvalifikovaní ľudia a investície do zdokonalenia ich angličtiny by mohli byť írskemu ekonomike na úžitok.

Aj nečlenský štát Island oznámil, že pracovný trh otvára Fínsko, má pre Slovákov tiež dobrú správu. Má tiež problémy so starnúcim obyvateľstvom, preto prílev nových pracovných síl je pre krajinu výhodný. Najväčší dopyt bude po pracovníkoch v oblasti informačných technológií, ale aj v turistickom priemysle, v hotelovom sektore, v doprave v ošetrovatelstve ale aj v ťažkom priemysle. Občania Európskej únie môžu bez akýchkoľvek víz či povolení stráviť vo Fínsku tri súvislé mesiace hľadaním práce. Potom treba požiadať o povolenie pobytu na miestnom oddelení polície. Fíni väčšinou nemajú problém dohovoriť sa po anglicky, preto aspoň minimálna základná znalosť angličtiny je pre zamestnanie potrebná.

Jedným z hlavných dôvodov prečo celkovo nehrozí veľké sťahovanie národov po Európe, sú jazykové rozdiely.

Najviac Slovákov odchádza za prácou do susednej Českej republiky pre príbuznosť jazyka sa tam lepšie uplatnia.

Zástupcovia každej z krajín, ktoré má otvorený pracovný trh podčiarkujú aspoň základnú znalosť jazyka krajiny alebo jazyka príbuzného.

Spracovala M. Gazdičová

V ÚSTRETY JARI

Ak jar necháva na seba pridlho čakať, hľadáme spôsoby ako jej ísť v ústrety. Originálny spôsob si našla naša základná škola, keď v priestoroch kultúrneho domu otvorila 5. apríla pre verejnosť výstavku výrobkov s jarnými a veľkonočnými motívmi.

Slávnostné otvorenie výstavy umocnilo aj vystúpenie malých speváčikov – žiakov štvrtého ročníka, ktorí si na pôde nášho mesta v poslednom čase získavajú veľmi dobré meno. Vedie ich p. uč. D. Študijová.

Výstavný priestor zaplnili pestré, originálne ozdôbky z rôznych materiálov. Samozrejme, dominovali veľkonočné vajička z rôznymi motívmi, všetky opäť nové neopozerané. Zajačiky, sliepočky, kuriatka, kvetinky, košíčky, venčeky, to všetko sa striedalo vkusne naaranžované na výstavných stoloch v pestrej zmesi nápadov. Po minuloročnej výstavke sa nám mohlo zdať, že všetky nápady sú vyčerpané, tá tohoročná nás ale presvedčila o opaku. Nemôžeme nepripomenúť, že výstavku v jarnom tóne inštalovali zeeškári aj na krajskom školskom úrade v Prešove.

Po úvodných slovách zástupkyne riad. školy Mgr. Štefaníkovej, ktorá vyjadrila poďakovanie a ocenila snahu kolektívu pedagógov 1. stupňa ZŠ, v krátkom príhovore oslovil prítomných aj primátor mesta p. Ján Rubis. Nezabudol pripomenúť, že tradíciou veľkonočných výstav začala v rámci škôl pred 5 – 6 rokmi vlastne Špeciálna škola.

Všetci sa iste zhodneme na tom, že je dobré, keď mesto žije rôznymi aktivitami, keď školy majú možnosť i priestor prezentovať sa svojou prácou, ktorá určite presahuje bežnú pracovnú náplň učiteľov. A za to patrí vďaka všetkým, ktorí sa zúčastnili na organizovaní tohto pekného podujatia.

A. Škurlová

TRH ZAUJÍMAVOSTÍ

Všeličo o čaji

S čajom je najlepšie deň začať, počas dňa s ním zotrvať a deň ním zavrieť.

/ Arthur Fu Lee/

Pijeme čaj, aby sme zabudli na rámus tohto svete.

/ Talien Icheng /

Neexistuje nápoj v toľkých podobách a chutiach ako čaj. A nenájdeme jediné miesto na tele, ale ani na duši, ktoré by táto tekutina nedokázala vyliečiť alebo aspoň poruchy zmierniť. Zázračná moc čaju sa skrýva najmä v trieslavinách, ktorých obsahuje viac ako 130 druhov. Pomáhajú pri reumatických zápaloch, skorbute, problémoch s krvným tlakom a podporuje činnosť srdca. Šálka čaju zlepšuje pamäť a chráni aj pred Alzheimerovou chorobou. Látky v čiernom a zelenom čaji odstraňujú tráviaci trakt, sú ochranou proti infarktu, mŕtvici či trombózam. Selén v čaji vytvára v tele prirodzenú ochranu proti rakovine. Fluoria nás chráni pred zubným a spevňuje kosti. Čaj obsahuje aj vitamíny skupiny A,B,C, a P, čím sa posilňuje odolnosť proti infekciám. Čaj celkovo podporuje našu telesnú i duševnú činnosť, znižuje únavu, bolesti hlavy depresie. Hodí sa nielen na každý neduh, ale aj do každého počasia a do každej zemepisnej šírky lebo v zime dokáže zohriať a v lete zasa osviežiť.

/ O čaji aj na budúce, pripravila M. Gazdičová/

Z P O Z

Do radov obyvateľov nášho mesta sme privítali

Janu Vaľanyovú
Kevina Petu
Petra Kureja

Manželstvo uzavreli:

Marián Jarina Marhaň	-	Ingrid Romanová Giraltovce
Ing. Martin Kmec Giraltovce	-	Zuzana Čaprďová Neded
Radovan Hospodár Giraltovce	-	Jana Spačilová Lúčka

V mesiaci máji svoje životné jubileá oslávia

Marta Mikulová	50	Mária Hliboká	75
Mária Hudáčková	50	Ján Krupa	75
Anna Demčová	50	Mária Mašlejová	80
Dušan Mikula	50	Andrej Mašlej	85
Magdaléna Jacková	55	Andrej Dvorský	85
Jozefína Gdovinová	60		
Andrej Kmec	70		

Vážení jubilanti, ak si nepravate, aby sme Vaše jubileum uverejňovali v rubrike ZPOZ v našom Spravodajcovi, oznámte to v našej redakcii vopred.

ŠPORT

V úvode nečakané zakopnutie Giraltoviec.

Slovan čara zbavený?

Dlho očakávaný začiatok jarnej časti III. futbalovej ligy sa posunul do mesiaca apríl. Netrpezliví boli futbalisti ,ale aj fanúšikovia .Pre vrtochy počasia došlo k nahusteniu zápasov a v sťažených podmienkach sa ukáže skutočná sila jednotlivých mužstiev. Ihneď na úvod narazili Giraltovčania v derby zápase na Svidník. V tomto stretnutí išlo o šesť bodov. Tento náročný zápas futbalisti Slovana zvládli a zisk cenných troch bodov bol zaslúžený. K úspechu prispela aj správna atmosféra v mužstve, motivácia bola evidentná. Žiaľ, všetky klady sa v nasledujúcich troch zápasoch stratili a vystúpenie Giraltoviec možno doslova označiť ako nedôstojne. Vysoká prehra v Starej Ľubovni sa ešte dá pochopiť, veď domáci sú na domácej pôde prakticky neporazitelní. Veľkým sklamaním boli dve prehry po sebe na domácom ihrisku so Sp. N. Vsou a Barcou,

ktoré poriadne skomplikovali Giraltovciam boj o zotrvanie v súťaži. V oboch zápasoch Slovan inkasoval už v úvode a potom ťahal za „kratší koniec“. V zápase so Spišiakmi sa navyše nevydarila taktika, keď neustále nakopávanie lopty do pokutového územia súpera nemalo žiadnu šancu. Forsírovať takúto hru proti najlepšiemu stoperovi súťaže Janečkovi bolo veľmi nešťastné.

Hoci boli Spišiáci silným protivníkom, bod sa dal získať. Ani ďalší zápas s Barcou nepriniesol vytúžené víťazstvo, hoci súper nebol nad sily Slovana. Súperovi stačil aj priemerný výkon na zisk troch bodov. Navyše tradičné opory Štefánik a Mital' sa zranili. Jaroslav Mital' neprežíva v súčasnosti najlepšie futbalové dni. V tejto dlhoročnej opore sa v posledných zápasoch nedarilo. Netreba ho však zato zatracovať, pretože svojou zodpovednosťou a poctivým prístupom je prakticky nenahraditeľný. Dúfajme, že jeho zranenie nebude vážne a Jaro sa ešte v treťoligových zápasoch objaví na ihrisku.

Veľkú zodpovednosť má teraz vedenie MFK, aby zmobilizovalo nielen mužstvo, ale aj svoju činnosť.

Zdá sa, že nie všetci majú ochotu potiahnúť „pokazenú káru“. Situácia je vážna, nie však zúfala. Hoci sú priaznivci nespokojní a na tretiu ligu si zvykli, určite svoje mužstvo nezatracujú a prídu ho podporiť aj v ďalších domácich zápasoch „futbalovej smrti rezervami druholigových Košíc a Prešova.

MVDr. Miroslav DEUTSCH

OZNAM

Cez Malé Karpaty

KST Svidník pozýva milovníkov prírody na turistický pochod z Giraltoviec na Domašu. Dňa 10. júna 2006 /sobota/. Zraz je o 7,30 hod. na hlavnej zástavke

PATRÍ IM MÁJ

1. máj - Sviatok práce, medzinárodný sviatok pracujúcich, deň solidarity robotníkov celého sveta. Prvá medzinárodná oslava 1. mája sa konala v roku 1890.

4. máj – Florián

Florián Červeň (1840-1928) geograf a historik, zakladajúci člen Matice slovenskej. V roku 1909 bol povýšený do zemianskeho stavu.

5.máj – Lesana, Lesia

1949 – Vznikla Rada Európy so sídlom v Štrasburgu.

6.máj – Hermína

1987 – Zomrel Karel Plycha, český fotograf, filmový režisér, kameraman, hudobný vedec a etnograf. Autor bviacerrých obrazových publikácií o Slovensku.

11.máj – Božena

Božena Slančíková – Timrava (1867 – 1951), prozaička a dramatička. V poviedkach a prózach vytvorila realistický obraz dediny i malomesta rodného kraja.

13. máj Servác

Podľa ľudovej pranostiky je Servác meno jedného z tzv. troch zmrznutých svätých. Je latinského pôvodu a znamená zachránený, oslobodený.

15.máj – Žofia

Žofia Chodková (1868 -1914) česká šľachtičná, manželka následníka rakúskeho trónu Františka Ferdinanda d' Este, zahynula spolu s manželom pri Sarajevskom atentáte.

16. máj – Svetozár Štúr, dirigent a skladateľ. Pôsobil v Lučenci, SLUK-u, SND, Slovenskej filharmónie i na mnohých zahraničných scénach. Autor scénickej hudby, hudby k filmom a televíznym inscenáciám.

19. máj – Gertrúda

1883 – Zomrel Samo Chalupka, romantický básnik, autor lyrických básní a historických próz s jánošíkovskou tematikou.

20. máj Bernard

1940 – Zomrel prozaik, dramatik, novinár Jozef Gregor Tajovský. Vo svojich dielach podal kritický obraz národnostných a sociálnych pomerov na slovenskej dedine pred prvou svetovou vojnou.

21 máj –

1928 – Zomrel Martin Kukučín, lekár a spisovateľ, významný predstaviteľ realizmu v slovenskej literatúre.

26. máj – Dušan

Dušan Makovický (1866 -1921), lekár publicista, spisovateľ a prekladateľ, od roku 1904 osobný lekár spisovateľa L.N.Tolstého. Jeho Jasnopoľanské zápisky sú unikátnym dokumentom o vzťahoch učiteľa a žiaka a kronikou Tolstého duševných zápasov.

Pripravila M. Gazdičová

ZAHRADKÁRSKE OKIENKO

Máj najkrajší mesiac roka, je prelomom vo vegetácii, začína naplno nové vegetačné obdobie. Posledné jarné mrazíky v polovici mája sa spájajú s menami Pankrác, Servác, Bonifác. Môže byť, že celý máj je mráz. Preto vysádzame teplomilné rastliny dobre otužené. Pri skorej výsadbe pripravíme textilné fólie, ktoré chránia proti krátkodobým mrazíkom. Vynášame prezimované rastliny v nádobách aj novovysadené letničky v debničkách.

Rady na máj

- pri oteplení dbáme na vetranie v skleníku a foliovníku
- ak nie je nebezpečenstvo nočných mrazíkov vynesieme von prezimované rastliny
- pri suchom počasí zavlažujeme na jar vysadené dreviny, zeleninu a jahody
- zakladáme nový trávnik
- tvarujeme konáre na ovocných stromoch
- od konca mesiaca robíme preriezku plodov broskýň
- od začiatku mesiaca vysievame fazuľu, cukrovú kukuricu, uhorky, tekvicu a vysádzame zeler
- papriku, paradajky, baklažán, uhorky, vysádzame keď už nehrozia nočné mrazy
- vysádzame mečíky georgíny a letničky
- chemickým postrekom ošetríme čerešne proti vrtívke čerešňovej, cibuľu proti minárke pôrovej. Jadroviny ošetrujeme proti chorobám a škodcom podľa signalizovania ich výskytu.

Lubomír Krupa

PONÚKAME

Celoročne Vám ponúkame tieto služby:

- konanie podnikových porád
- konanie konferencií
- svadobných hostín
- rodinné oslavy rôzneho druhu
- rekreačné pobyty
- sústredenie športových a umeleckých kolektívov
- víkendové pobyty pre skupiny aj rodiny
- konanie výcvikových a účelových kurzov
- školy v prírode
- letné mládežnícke tábory
- prenájom priestorov na podnikanie /Nebíčko, Radomka/

K dispozícii ponúkame :

- telocvičňu
- posilňovňu
- saunu
- tenisové ihrisko

Kontakt:

ZSŠ SD Jednota Gíraltoyce
Dukelská 33
087 01 Gíraltoyce
telefón: 054/7322510
sousspgiraltovce@stonline.sk
www.sspgir.edu.sk
www.coop.sk

Ceny za poskytnutie služieb dohodnú zainteresované strany po dohode.

Stanislav Tomko